

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ AUDİTORLAR PALATASI

**Auditorlar Palatasının 2024-cü il üzrə iş planının 3.1-ci
“Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin
Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik
Standartları ilə birlikdə) edilmiş son dəyişikliklərin tərcüməsi,
redaktəsi və nəşri” bəndinin icrası ilə əlaqədar 2024-cü il üzrə
görülmüş işlər barədə**

HESABAT

**Tərtib etdi:
Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri**

Nəcəf Talıbov

Bakı – 2024

**Auditorlar Palatasının 2024-cü il üzrə iş planının 3.1-ci
“Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin
Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik
Standartlar ilə birlikdə) edilmiş son dəyişikliklərin tərcüməsi,
redaktəsi və nəşri” bəndinin icrası ilə əlaqədar 2024-cü il üzrə
görülmüş işlər barədə**

HESABAT

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin şəffaflığın artırılması və maliyyə nəzarətinin gücləndirilməsi sahəsində Beynəlxalq Audit Standartlarının tətbiqinin zəruriliyi və xüsusi əhəmiyyəti barədə proqram xarakterli tövsiyələrini rəhbər tutaraq, "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunundan, "Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası haqqında" Əsasnamədən, Auditorlar Palatasının Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyası (IFAC) qarşısında üzvlük öhdəliklərindən və "Azərbaycan Respublikasında Auditor fəaliyyətinin inkişaf Konsepsiyası"ndan (2021-2030-cu illər) irəli gələn vəzifələrin icrasının təmin edilməsi məqsədilə Auditorlar Palatasının 2024-cü il üzrə iş planının 3.1-ci "Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartlar ilə birlikdə) edilmiş son dəyişikliklərin tərcüməsi, redaktəsi və nəşri" bəndinin icrası ilə əlaqədar 2024-cü il üzrə aşağıdakı işlər görülmüşdür:

I. "Beynəlxalq Peşəkar Qurumların yenilikləri və audit sahəsində dünyada baş verən diqqətəlayiq peşə xəbərlərinə dair" 6 icmal-məlumat təqdim edilmişdir. İcmal-məlumata 76 sənəd daxil edilmişdir (252 vərəq, əlavələrlə birlikdə 2200 vərəqdən çox); Həmin icmallara Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartlar ilə birlikdə) edilmiş son dəyişikliklərin tərcüməsi, redaktəsi və nəşri ilə əlaqədar 21 bənd daxil edilmişdir.

Qeyd olunan icmallar barədə Palata rəhbərliyinə 12.12.2024 tarixli 10-1/3-476/2024 N-li xidmətli məktubla "Auditorlar Palatasının iş planının 10.3-cü "IFAC, EFAA və digər beynəlxalq peşəkar qurumların yeniliklərinin öyrənilməsi, tərcümə edilməsi və təşviqi" bəndinin icrası ilə əlaqədar 2024-cü ilin yanvar-noyabr ayları üzrə görülmüş işlər barədə HESABAT" təqdim edilmişdir. Qeyd: Hesbatın müzakirəsi Palata Şurasının 2024-cü il 23 dekabr tarixli iclasının gündəliyinə daxil edilmişdir.

Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartlar ilə birlikdə) edilmiş son

dəyişikliklərin tərcüməsi, redaktəsi və nəşri ilə əlaqədar Palata sədri tərəfindən aşağıdakı sərəncamlar verilmişdir:

-2024-cü il 26 aprel tarixli 1/15 №-li 600 sayılı (düzəliş edilmiş) "Xüsusi Mülahizələr – Qrup Maliyyə Hesabatlarının Auditi (o cümlədən bölmə auditorlarının işi)" Beynəlxalq Audit Standartının tərcüməsi, peşə redaktəsi və tətbiqi barədə" sərəncam üzrə:

Sərəncamın 3-cü "Palata sədrinin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri N.Talıbova və Auditorlar Palatasının Şurası yanında Beynəlxalq Audit Standartları üzrə komitəyə (N.Abbaslı) tapşırılsın ki, tərcüməsi bitdikdən sonra sonra bir ay müddətində 600 sayılı düzəliş edilmiş BAS-nın peşə redaktəsi təmin edilsin." Bəndinin icrası standartın tərcüməsi təqdim edildikdən sonra nəzərdə tutulan müddətdə təqdim ediləcəkdir.

Hazırda standartın tərcüməsi başa çatmaq üzrədir.

Bəndin icrası davam edir.

-2024-cü il 22 may tarixli 1/20 №-li "2024-cü il mart-aprel ayları üzrə "Beynəlxalq Peşəkar Qurumların yenilikləri və audit sahəsində dünyada baş verən diqqətəlayiq peşə xəbərlərinə dair" hazırlanmış icmal-məlumat barədə" Sərəncam üzrə:

2. Beynəlxalq Audit Standartları və beynəlxalq təşkilatlarla iş şöbəsinə (N.Talıbov) tapşırılsın ki, "Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsi"nə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə) və 240 sayılı "Maliyyə hesabatlarının auditi zamanı dələduzluqla bağlı auditorun məsuliyyəti" Beynəlxalq Audit Standartına təklif olunan dəyişikliklər Palatanın Şurası yanında Beynəlxalq Audit Standartları üzrə komitə (N.Abbaslı) ilə birlikdə təhlil edilsin və bir ay müddətində Palatanın rəhbərliyinə müvafiq təkliflər təqdim edilsin.

İcra edilmişdir.

3. Beynəlxalq Audit Standartları və beynəlxalq təşkilatlarla iş şöbəsinə (N.Talıbov) və Kadr hazırlığı idarəsinə (E.Behbudova) tapşırılsın ki, "Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsi"ndə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə) edilən dəyişikliklərlə bağlı "İctimai əhəmiyyətli qurumların auditinə tətbiq edilən qadağaların xülasəsi" mövzusunda cari ilin may ayında seminar təşkil edilsin.

İcra edilmişdir.

4. Audit sistemində icra intizamı və daxili nəzarət şöbəsinə (Z.Almazov) tapşırılsın ki:
- 240 sayılı "Maliyyə hesabatlarının auditi zamanı dələduzluqla bağlı auditorun məsuliyyəti" Beynəlxalq Audit Standartına təklif olunan dəyişikliklər bir həftə müddətində ilkin tanışlıq üçün auditorlara elektron qaydada göndərilsin;

İcra edilmişdir.

- "İstifadəyə dair yol xəritələri. IAASB-nin Avropada LCE üçün ISA" və IFAC-ın "Davamlılığın təminatı resursları" adlı sənədlər bir həftə müddətində Auditorlar Palatasının internet səhifəsində "IFAC yenilikləri" bölməsində yerləşdirilsin.

İcra edilmişdir.

-2024-cü il 28 iyun tarixli 1/23 №-li "2024-cü il may ayı üzrə "Beynəlxalq Peşəkar Qurumların yenilikləri və audit sahəsində dünyada baş verən diqqətəlayiq peşə xəbərlərinə dair" hazırlanmış icmal-məlumat barədə" Sərəncam üzrə:

1. Palata sədrinin müşaviri F.Qarayevə tapşırılsın ki, üç ay müddətində 2024-cü il 15 dekabr tarixdən qüvvəyə minməsi nəzərdə tutulmuş aşağıdakı sənədlərin Azərbaycan dilinə tərcümə olunması üçün IFAC-dan icazə alınması ilə bağlı tədbirlərin görülməsini təmin etsin:

- BAS 700 (yenidən işlənmiş) "Maliyyə hesabatları üzrə rəy və hesabatın tərtib edilməsi" və BAS 260 (yenidən işlənmiş) "İdarəetmə məsuliyyətli şəxslərlə əlaqələr";

- Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsi (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə Birlikdə);

- "Yekun bəyanat: kodeksdə siyahıya daxil olunmuş müəssisə və ictimai əhəmiyyətli müəssisə anlayışlarına düzəlişlər".

İcra edilmişdir.

2. Auditorlar Palatasının icraçı direktoru S.Gülməmmədova, Aparatın rəhbəri Q.Bayramova və sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri N.Talıbova tapşırılsın ki, bu sərəncamın 1-ci bəndində göstərilən standartların redaktəsi, nəşri, tətbiqi və təşviqi ilə bağlı tədbirlərin Auditorlar Palatasının 2025-ci il üzrə iş planına daxil olunması təmin edilsin.

İcra edilmişdir.

-2024-cü il 12 iyul tarixli 1/25 №-li "2024-cü il iyun ayı üzrə "Beynəlxalq Peşəkar Qurumların yenilikləri və audit sahəsində dünyada baş verən diqqətəlayiq peşə xəbərlərinə dair" hazırlanmış icmal-məlumat barədə" Sərəncam üzrə:

1. Palatanın Audit sistemində icra intizamı və daxili nəzarət şöbəsinin müdiri Z.Almazova tapşırılsın ki:

1.4. Aşağıdakı sənədlərin Palatanın internet sahifəsinin "IFAC yenilikləri" bölməsində yerləşdirilməsi təmin edilsin;

- "BAS 315 (yenidən işlənmiş 2019): əhəmiyyətli təhrif risklərinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi (İsveç təcrübəsi);

İcra edilmişdir.

2. Aşağıdakı sənədlər:

2.1. Palatanın müvafiq struktur bölmələrinin və Palata Şurası yanında komitələrin xidməti istifadəsi üçün tövsiyə edilsin:

- "Keyfiyyətin idarə edilməsi üzrə beynəlxalq standart (ISQM) 1, maliyyə hesabatlarının auditi və ya təhlillərini, və ya digər təminat və ya əlaqədar xidmət məşğələlərini həyata keçirən firmalar üçün keyfiyyətin idarə edilməsi" adlı sənəd – Auditin innovativ inkişafı, operativ tənzimləmə və keyfiyyətin idarə edilməsi idarəsi və Keyfiyyətə nəzarət və keyfiyyətin idarəedilməsi üzrə komitə;

- "ISQM 1 ilk tətbiq bələdçisi" adlı sənəd – Auditin innovativ inkişafı, operativ tənzimləmə və keyfiyyətin idarə edilməsi idarəsi və Keyfiyyətə nəzarət və keyfiyyətin idarəedilməsi üzrə komitə;

İcra edilmişdir.

2024-cü il 29 avqust tarixli № 10-1/3-3-1/2024 "2024-cü ilin iyul ayı üzrə "Beynəlxalq Peşəkar Qurumların yenilikləri və audit sahəsində dünyada baş verən diqqətəlayiq peşə xəbərlərinə dair" hazırlanmış icmal-məlumat barədə" Sərəncam üzrə:

3. Palatanın Audit sistemində icra intizamı və daxili nəzarət şöbəsinin müdiri Z.Almazova və İctimaiyyətlə əlaqə və informasiya şöbəsinin müdir müavini N.Əlisoya tapşırılsın ki, aşağıdakı materialların Palatanın internet sahifəsində yerləşdirilməsi təmin edilsin:

"COP29" bölməsində:

- "ESG idarəçiliyi: idarə heyətinin davamlılığa keçidə rəhbərlik etməsi üçün altı yol"

"Dayanıqlı inkişaf" bölməsində:

- "Davamlılığa diqqət yetirin: Davamlılıq hesabatında boşluqlar";

- "Davamlılıq və maliyyə məlumatlarını birləşdirməyin dörd yolu";

- "Dayanıqlı biznes və maliyyə sahəsində mühasiblər mühüm rol oynayacaqlar";

- "Mühasiblər davamlılıq hesabatında əsas rol oynamağa hazırdırlar".

İcra edilmişdir.

2024-cü il 15 oktyabr tarixli 10-1/3-3-8/2024 "2024-cü ilin avqust ayı üzrə "Beynəlxalq Peşəkar Qurumların yenilikləri və audit sahəsində dünyada baş verən diqqətəlayiq peşə xəbərlərinə dair" hazırlanmış icmal-məlumat barədə" sərəncam üzrə:

2. Sədrin müşaviri F.Qarayevə tapşırılsın ki, Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) "Az Mürəkkəb Təşkilatların Maliyyə Hesabatlarının Auditləri üzrə Beynəlxalq Audit Standartı"nın tətbiqi ilə bağlı təlimatın tərcüməsi, peşə redaktəsi və nəşri ilə əlaqədar IFAC-dan müvafiq razılığın alınması üçün mümkün qısa müddətdə tədbirlərin görülməsini təmin etsin.

İcra edilmişdir.

3. Palatanın Audit sistemində icra intizamı və daxili nəzarət şöbəsinə (Z.Almazov) tapşırılsın ki, bir həftə müddətində:

3.2. Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) "Az Mürəkkəb Təşkilatların Maliyyə Hesabatlarının Auditləri üzrə Beynəlxalq Audit Standartı"na çıxışın auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların elektron poçt ünvanlarına göndərilməsi təmin edilsin.

İcra edilmişdir.

2024-cü ilin sentyabr ayı üzrə 6 dekabr 2024-cü il tarixli 10-1/3-3-15/2024 N-li sərəncam üzrə:

2. Beynəlxalq Audit Standartları və beynəlxalq təşkilatlarla iş üzrə şöbəsinə (N.Talıbov, N.Əlisoy) tapşırılsın ki:

2.2. Keyfiyyət İdarəetmə Standartları üzrə Kiçik Firmalar üçün Tətbiq Dəstəyi Seriyasının Üçüncü hissəsi "*Üçüncü hissə: Monitorinq və bərpa*" başlıqlı material Auditin innovativ inkişafı, operativ tənzimləmə və keyfiyyətin idarə edilməsi idarəsinə (B.Orucov) müvafiq təkliflərin verilməsi və xidməti istifadə üçün təqdim edilsin.

İcra edilmişdir.

III . Şöbənin təqdimatına əsasən Palata Şurasının 30 iyul 2024-cü il tarixli il №367/5 "Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq

Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartlar ilə birlikdə) edilmiş son dəyişikliklərin tərcüməsi, redaktəsi və nəşri barədə" Qərarına əsasən:

2. Palata sədrinin 2024-cü il 26 aprel tarixli 1/15 nömrəli sərəncamının 2-ci bəndində 600 sayılı BAS-ın İngilis dilindən Azərbaycan dilinə tərcüməsinin və 3-cü bəndində BAS-ın peşə redaktəsinin (N.Talıbov, N.Abbsov) 3 ay müddətində, 5-ci bəndində BAS-ın elektron qaydada auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara göndərilməsi və Palatanın saytında yerləşdirilməsinin (Z.Almazov) iki həftə müddətində, 7-ci bəndində keyfiyyətə kənar nəzarət üzrə müfəttişlər monitoring apararkən auditorlar tərəfindən BAS-ın tələblərinə düzgün riayət edilməsinə daimi olaraq diqqət etmələrinin icrasını təmin etsinlər.

3. Palata sədrinin müşaviri F.Qarayevə tapşırılsın ki, iki ay müddətində Palata sədrinin 2024-cü il 28 iyun tarixli 1/23 nömrəli sərəncamının 1-ci bəndində aşağıdakı sənədlərin ingilis dilindən Azərbaycan dilinə tərcümə olunması üçün Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasından (IFAC) icazə alınması ilə bağlı tədbirlərin görülməsini təmin etsin:

3.1. BAS 700 (yenidən işlənmiş) "Maliyyə hesabatları üzrə rəy və hesabatın tərtib edilməsi" və BAS 260 (yenidən işlənmiş) "İdarəetmə məsuliyyətli şəxslərlə əlaqələr";

3.2. Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsi (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə);

3.3. "Yekun bəyanat: kodeksdə siyahıya daxil olunmuş müəssisə və ictimai əhəmiyyətli müəssisə anlayışlarına düzəlişlər".

3.4. Məsul şəxslərə (S.Gülməmmədov, Q.Bayramov, N.Talıbov) tapşırılsın ki, bu qərarın 1-ci bəndində göstərilən standartların redaktəsi, nəşri, tətbiqi və təşviqi ilə bağlı tədbirlərin Auditorlar Palatasının 2025-ci il üzrə iş planına daxil olunması təmin edilsin.

4. Beynəlxalq Audit Standartları və beynəlxalq təşkilatlarla iş üzrə şöbəyə (N.Talıbov, N.Əlisoy) tapşırılsın ki, Beynəlxalq Audit Standartlarına və Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsinə (Beynəlxalq Müstəqillik Standartlar ilə birlikdə) edilmiş son dəyişikliklərin tərcüməsi, redaktəsi və nəşri ilə əlaqədar görülmüş işlər barədə məlumatların Auditorlar Palatasının 2024-cü il üzrə IFAC-a təqdim etdiyi Fəaliyyət Planında əks etdirilməsi təmin edilsin.

Qeyd: Qərarla müddət müəyyən edilmiş bütün bəndlər icra edilmiş, digər bəndlərin icrası davam edir.

İFAC-dan aşağıdakı 5 sənədin tərcüməsi və nəşri ilə bağlı icazə alınmışdır:

- BAS 700 "Maliyyə hesabatları üzrə rəy və hesabatın tərtib edilməsi"

- BAS 260 “İdarəetmə məsuliyyətli şəxslərlə əlaqələr”
- BAS 600 “Xüsusi Mülahizələr – Qrup Maliyyə Hesabatlarının Auditi (o cümlədən bölmə auditorlarının işi)”
- “Peşəkar Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Məcəlləsi”
- "Az inkişaf etmiş müəssisələrin maliyyə hesabatlarının auditləri üçün Beynəlxalq Auditin Standartının (ISA for LCE)" tərcüməsinə və nəşrinə icazənin alınması üzrə işlər davam etdirilir.

Palata Sədrinin birbaşa göstərişinə əsasən İFAC, İAASB, İESB, ACCA, Pakistan və Hindistanın müvafiq peşəkar qurumların sənədlərinə baxılmış və tərcümə olunaraq rəhbərliyə təqdim olunmuşdur;

Auditorlar Palatasının 2024-cü il üzrə iş planının 7.1-ci “Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasına (IFAC) təqdim edilmiş fəaliyyət planının icrası ilə əlaqədar məlumatların hazırlanması və göndərilməsi” bəndinin icrası ilə əlaqədar aşağıdakı işlər görülmüşdür:

1. İş planının 7.1-ci “Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasına (IFAC) təqdim edilmiş fəaliyyət planının icrası ilə əlaqədar məlumatların hazırlanması və göndərilməsi” bəndinin icrası ilə əlaqədar **IFAC Üzünün Uyğunluq Proqramının İdarə Paneli Hesabatı (IFAC Member Compliance Program Dashboard Report)** hazırlanmış və 2024-cü il 31 iyul tarixində İFAC-a təqdim edilmişdir .

Sənəddə Azərbaycan Respublikasında mühasibat və audit qanunvericiliyi, tənzimləyici orqanlar barədə ətraflı məlumat verilmiş, audit sahəsində Palatanın aşağıdakı üzvlük öhdəlikləri barədə məlumat verilmişdir:

- Auditin keyfiyyətinə nəzarət;
- Beynəlxalq Təhsil Standartları;
- Beynəlxalq Audit Standartları;
- Peşəkar Mühasibləri Beynəlxalq Etika Məcəlləsi (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları ilə birlikdə);
- Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları;
- İctimai sektor üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları;
- Araşdırma və İntizam Tədbirləri.

İFAC tərəfindən bu sənəd qəbul olunmuş, heç bir irad və təklif bildirilməmişdir.

2. **Auditorlar Palatasının 2024-cü il üzrə iş planının 7.1-ci “Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasına (IFAC) fəaliyyət planının icrası ilə təqdim edilməsi ilə əlaqədar FƏALİYYƏT PLANI (ACTION PLAN) tərtib və təqdim edilməsi barədə, habelə Palata Şurasının №369/2 2024-cü il 04 noyabr tarixli qərarının:**

✓ "2. Beynəlxalq Audit Standartları və beynəlxalq təşkilatlarla iş şöbəsinə (N.Talıbov) və sədrin müşaviri F.Qarayevə tapşırılsın ki, 2024-cü ilin 1 dekabr tarixinədək Auditorlar Palatasının IFAC qarşısında üzvlük öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə dair Fəaliyyət Planı"nın hazırlanması təmin etsinlər. "

bəndinin icrası ilə əlaqədar 2024-2028-ci illər üzrə Fəaliyyət Planının layihəsi hazırlanmış və 2024-cü il 2 dekabr tarixində Palata rəhbərliyinə təqdim edilmişdir.

✓ "3.Sədrin müşaviri F.Qarayevə tapşırılsın ki, 2024-cü il üzrə hazırlanmış "Fəaliyyət Planı"nın 5 dekabr tarixinədək IFAC-a təqdim edilməsi təmin etsin." bəndinin icrası ilə əlaqədar Fəaliyyət Planının layihəsi İFACın rəsmi elektron ünvanına göndərilmişdir.

Sədrin elmi-metodik

məsələlər üzrə müşaviri

Nəcəf Talıbov